

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karácsony

Irta: *Pajtás.*

Az őrsön karácsony este van. A nyirkos, hónélküli decemberi nap hamar setétre fordul. A ködös, borongós szomorú időbe csak a szenteste misztériuma s a szeretet gyújtotta karácsonyfák gyertyáinak lobogása varázsol fényt és melegséget.

A legénység teljes számban otthon van ma s jóleső nyugalommal néz elébe a szentestének. A kályhában élénk lánggal, kedves duru-zsolással pattog a hasáb s a kályhaajtó két környilásán át kivetődő vörös fénysávok tánczolva siklanak tova a frissen felsurolt deszkapadlón. A lámpa még nem ég. A homályos legénységi szobában csendben, elgondolkozva ülnek a csendőrök s képzelete mindeniknek ott jár az elhagyott családi otthon körül: szerettei között. Szinto felriadnak álmodozásukból az ajtó nyílására. Hangos „Jó estét fiuk!” köszöntéssel lép be az őrs kedves Sándor bácsija, egy nyugdíjas járásörmester, — őrsparancsnokuk kíséretében. Míg az öreg barátságosan sorban kezét szorít ifjú bajtársaival, őrsparancsnokuk kiadja a jelszót.

— Fiuk! A mi kedves Sándor bácsink szívesen lát ma miudnyájunkat egy kis ünnepi vacsorára. A menyinyiben a szolgálati viszonyok is megengedik, azt hiszem, nincs senkinek ellenvetése a megtisztelő meghívásra.

— Elmegyünk! Éljen Sándor bácsi! — zúgták a fiuk egyhangulag s vidáman, nyiltan, mint az olyan őrsön, ahol teljes az összhang parancsnok és legénység között, szorongatták a mosolyogva távozó öreg bajtárs kezét, aztán készülődni kezdtek a családi körben eltölthető karácsony estére.

Gálos Sándor mintegy 3 éve van nyugdíjban s itt telepedett meg akáczlombos szülőfalujában, ahol szép háza és kis gazdasága révén nyugodt, mondhatni jó módban éli napjait. Az őrs legénységével és annak derék parancsnokával hamar összebarátkozott és rövid idő alatt kedves Sándor bácsija lett mindenkinek. Szeretetre méltó modora, figyelmes, tapintatos viselkedése őszinte rokonszenvet és megbecsülést váltott ki az őrs minden egyes emberéből, a kiket sok jó tanácsal, tapasztalataival, tudásának gazdag tárházából kérdés, nagyzolás nélkül mindenkor ellátott. A nemes bajtársi viszonyt most öregségére is sokra becsüli és ápolja. Most is, amint barátságos, szíves szóval kinalgatja vendégeit, az arcáról le lehet olvasni, hogy öröme szolgál a jó házigazda szerepében bajtársaival együtt lenni.

Asztalbontás után, mikor rágyujtanak s a háziasszony, a derék Sándor bácsi élete párja, meg a felnőtt szép leánya kinéznek a házi teendők után, — megindul a vidám beszélgetés mindenről. Az ünnepi hangulat hatása alatt a karácsonyi történetek, népszokások jönnek sorra. Csakhamar ezt a tárgyat is kimerítették s pillanatra csend állott be.

— No hát, fiuk — kezdte most az öreg Sándor bácsi — elmondok én is egy karácsonyi történetet; bár eddig nem mondtam el egy-két bizalmas embereimet kivéve senkinek, de gondolom, tanulságos és érdekes lesz önöknek, — ha meghallgatják.

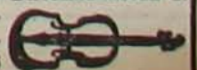
— Négyhónapos őrsparancsnok voltam, fiatal, mindössze 3—4 éves csendőr, egy hegyek közé dugott erdélyi faluban. Nem restellem most bevallani, hogy nyers, erőszakos, bizony mint parancsnok és mint ember nem a legjobb lehettem. A szolgálatomat elvégeztem, de a szabad

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkátrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön köldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osászári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

időmet könnyelmű társaságban, bor, kártya mellett töltöttem. Szegény édes anyám élt még, a ki rá volt szorulva arra, hogy támogassam, de én sobasem tettem. Nem kért tőlem, igaz, soba semmit, de tudtam, fájt neki, hogy míg egy másik falumbeli özvegyasszony fia, ki csak valamivel volt öregebb csendőr, mint én, minden hónapban pénzt küldött baba és vagyonszáját gondozta — én soba semmit nem küldöttem, sőt még szegényt nébába meglátogatni is elmulasztottam. Deczember elején történt, hogy táviratilag beteggyáboz bívtak. Szegénységben, mondhatnám nyomorban találtam egyedül, elbaggottan. Arra a találkozásra még ma is elszorult szívvel gondolok vissza. Sirva ölelt magáboz és minden szemrehányás nélkül csak ezt mondta: „Fiam légy jó, légy Istent félő, emberszerető. Én már megyek. Szegény vagyok, nem marad utánam semmi; de emlékül neked hagyom ezt a kis régi képet, őrizd meg, ha jól dolgoz lesz és gondoldj néba reám; — őrizd meg és fordulj Istenhez, akit a kép ábrázol és ő megsegít majd fiam.

Bizony elszorult az én megkérgesedett szívem, éreztem anyám minden szavának súlyát és sirtam, zokogtam sokáig.

Szegény anyám másnap meghalt és én bazakerültem örsömre. Bántott a lelkiismeret, fájt a csapás és ezek hatása alatt szakítani akartam eddigi életmódommal. Új életet akartam kezdeni minden áron, de akaratom gyenge volt s a csábító alkalom, a jó barátok visszabóditottak a rosszba. Egy-két hét múlva újra czimboráim között voltam. Epen karácsony előtt, deczember 23-án ültem össze velük és kártyáztunk, dorbézoltunk reggelig. Én akkor sokat vesztettem. Haragosan mentem haza s veszteségemért alárendeltjeimen állottam bosszút. Mindent felforgattam s noba semmi szükségé nem volt: szolgálatba vezényeltem egy járőrt, hogy az ünnepet kint töltsék a hideg idegenben. Egy pár óra múlva magam is ellenőrző szolgálatba indultam és utánuk mentem. Jól emlékszem, a legnehezebb őrzőjáratba küldtem a járőrt; csupa hegy, szakadék, vizmosások. Előző nap nagy hó esett, aztán nagy vihar kerekedett s hideg csikorgóra fordult az idő. A járőrt délelőtt és délután ellenőriztem s iparkodtam hazafelé. Az út nagyobb részét már megtettem s a veszedelmesebb szakadékokon túl voltam; még egy hegyoldalon kellett leereszkednem, hogy a rendes útra kiérjek, ahonnan rövid egy óra alatt otthon lebetek. Már előre kiterveztem, hogy mennyi ideig leszek az örsön, aztán átöltözök, megvacsorálok és megyek a czimborák közé, hogy a veszteségemet visszanyerhessem.

Fütyörészve, sulyba vett fegyverrel indultam lefelé a hegyoldalon s bizony eszembe sem jutott, hogy karácsony-este van. Már majdnem az aljba értem, a mikor egyszerre megcsuszom, lábaim kiszaladnak alólam s

elvágyodom a hóban. Kalapom messze gurult. Hirtelen fel akarok ugrani, de oly rettenetes fájdalmat érzek lábaimban, hogy mozdulni sem bírok. Fegyveremre támaszkodva kísérlem meg felemelkedni, — nem megy; próbálok csúszva előbbre jutni, — nem lehet. Tehetetlen nyomorult voltam. Helyzetem aggasztani kezdett. Mi lesz velem? Hogy tudok innen szabadulni? Alig 5—600 lépésnyire volt tőlem az országút, vészlövésüket tettem, hátha valaki meghallja és segít rajtam. Minden hiába. Éreztem, hogy el kell itt nyomorultan vennem a hidegben, mert az örsön csak egy kezdő próbacsendőr maradt, a ki nem tudja, mikor kerülhetek vissza. Mindent meghányva-vetve, az öngyilkosság gondolata kezdett foglalkoztatni. Iszonyu kinokat állottam ki s a halálra vált ember lázas forrósága öntött el. A dermesztő hideg daczára szaggatva gomboltam szét köpenyem, hogy levegőböz jussak. A rángatással kibullott jegyzőkönyvem a bőra, melyből apró papirszeletkéek estek ki. És a papirszeletkéek között ott feküdt az elfelejtett öreg képecske, rajta az üdvözítő, amint szeliden felem tekint; az emlékképecske, mit anyám halálos ágyán adott volt nekem s amit én akkor szórakozottan jegyzékkönyvembe tettem.

Nem tudom én azt most elmondani, mit éreztem, mert az érzelmek igen sokféle faja rohanta meg agyamat; de ellágyultam a fájó önvád hatása alatt és szemem könnyekkel teltek meg.

Szorongásomban imádkozni próbáltam és nem tudtam. Oly régen nem imádkoztam, hogy nem jutott eszembe semmi. „Isten, Isten, — rebegtem a kétségbeesett ember életöszönével, — segíts meg, ments meg!” Erős fogadalmat tettem magamban, hogy jó utra térek, csak megmeneküljek. Néztem elhomályosuló szemmel, reszkető kezemben a fakult képen az Üdvözítő szelid vonásait és lassan megcsendesedett a lelkem. Nyugodtan néztem sorsom elébe.

Egyszerre távolról szán csilingelése jutott fülemhez. Mind közelebb-közelebb hangzott; újra lövéseket tettem, meghallották és megmenekültem. Sokáig feküdtem betegen, de idővel teljesen felépültem. Kigyógyultam testileg és lelkileg. Új életet kezdtem és Istennek hála, boldog, megelégedett ember lettem; de azt a karácsony estét nem fogom elfeledni soha.

Elhallgatott, — aztán csendben benyitott szobájába, a bol ágya felett egy kis mécs álmos világában a fakult szentképecske függött. Megigazgatta a mécses égőjét. A csendörök néma meghatottsággal meredtek maguk elé. Ábitatos csendben szólalt meg a harang szava éjfél misére s a csendörök a házigazdával egyetemben egy érzéstől ösztönözve, felekezeti különbség nélkül készülödni kezdtek templomha menni, imádkozni a Megváltó segítségéért.

Ha fáj a feje[?] ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káspeten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A menet a temetőbe vonul.

Várad József sírelmének beszertelése,

Karácsony.

Az eső már egy hete szakal. Mindenütt pocsolya és feneketlen sár. Embert nem lehet az utcán látni és az egész községben néma esend honol, amelyet csak elvétve zavar meg egy kakaskukorékolás, kutyaugatás, egy szarvasmarha hűgése. Még csak délután négy órára jár az idő, de már jóformán sötét van.

Egyik-másik gazda kijön, valahogy nagy nehezen elkerül az istállóhoz, az ólakhoz, de ugyanezek igyekeznek vissza a meleg szobába, mert a feltámaszt és mindinkább erősbödő éjszakai szél süvítve rohan végig a néptelen utcákon és ugyancsak próbálják tesszi a legjobb bundát is. János gazda is ellátta a dolgát és sietett befelé. — Legalább felszikkad a sár, mire eljön az éjszeli misze ideje. — motyogja magában és beretesszeli az ajtót. Közben teljesen becsöbödtek. Lámpát kellett gyújtani. Itt is, amott is kivilágosodik egy-egy ablak és mindinkább barátságosabb lesz a falu képe; nem olyan kihalt... Van benne élet.

Ez apró mécesvilágok láttára új erőre kap két fegyveres ember... Két esendő, akik már alig vánszorognak a nagy fáradtságtól. Két napja vannak már künn; ruhájuk átázva, térdig esatakosak; az ugyagon sár rátapad esizmájukra; esetlenek-hotlanak. Egy lépést előre, kettőt hátra. Minduntalan kénytelenek megállni, hogy arczukról letörüljék az izzadságot, mert különben oda fogyna ebből a dermesztő hidegben, amit ez a bolondos, erős szél okoz. Aztán, ha még legalább használgatni lehetne? De azó sem jön ki az ember szájából, ha csak nem akarja kihátrálni! Újból megállanak. Az idősebbnek látszó, tagbaszakadt, hatalmas természetű férfi a még elég távoli község kivilágított ablakaira mutat. Társán, ki nálánál sokkal gyengébb testalkatú, egy ideig nézi, aztán fejével helybenhagyólag int, miközben az döröggi magában: „Magiszadunk még agynéhányeszer, amíg odaérünk! Szóblanul átvágnak egy oldalvénnyre és egy félóránál nehez és fáradtságos menetelés után kiérnek a községbe vezető országútra.

Örömmel tapasztalják, hogy a gonosz szél milyen jó szolgálatokat tett nekik. Fugyan állott be és a feneketlen

sár jóformán teljesen felszikkadt és ők szinte megkönnyobbülten igyekeznek hazafelé.

Az őrszlaktanyán csak egy esendő van hon, aki az asztalnál ülve fűt-sarag valamit. Előkelőleg játékon dolgozik, mert el-elmősolyodik a munkáján, amint azt — a lámpa felé tartva — nézegeti. Majd feláll, átmegey a másik szobába, honnan sok, tisztán gyulult, festett tulipánokkal ökesített deszkácaikat hoz át a ügyes keze alól rövid negyedóra alatt kikerül egy esimes bubabölcse, benne a mosolygó, szőke fejű, pufók arczu babával, amelyet már régen megvett és eddig avatatlan szemek elől elrejtett.

— Majd megörül neki Maneczika! — mondja mosolyogva.

Maneczika, az őrmester hároméves leánykája, a esendőrék dédelgetett kis kedvence. Mennyire örül kis szivecskéje a karácsonynak!... Hogy találgatja, vajjon mit hoz a Jézuska?... Egész nap ott dib-dábol anyja körül, aki alig tud végezni miatta. Polytonosan jár a kis szájcsakója a gyermekek együgyűséggel kérdezi az anyját azokról a nagyszontosságu eseményekről, amik mai nap végbe fognak menni és amik minden gondolatát annyira lefoglalják.

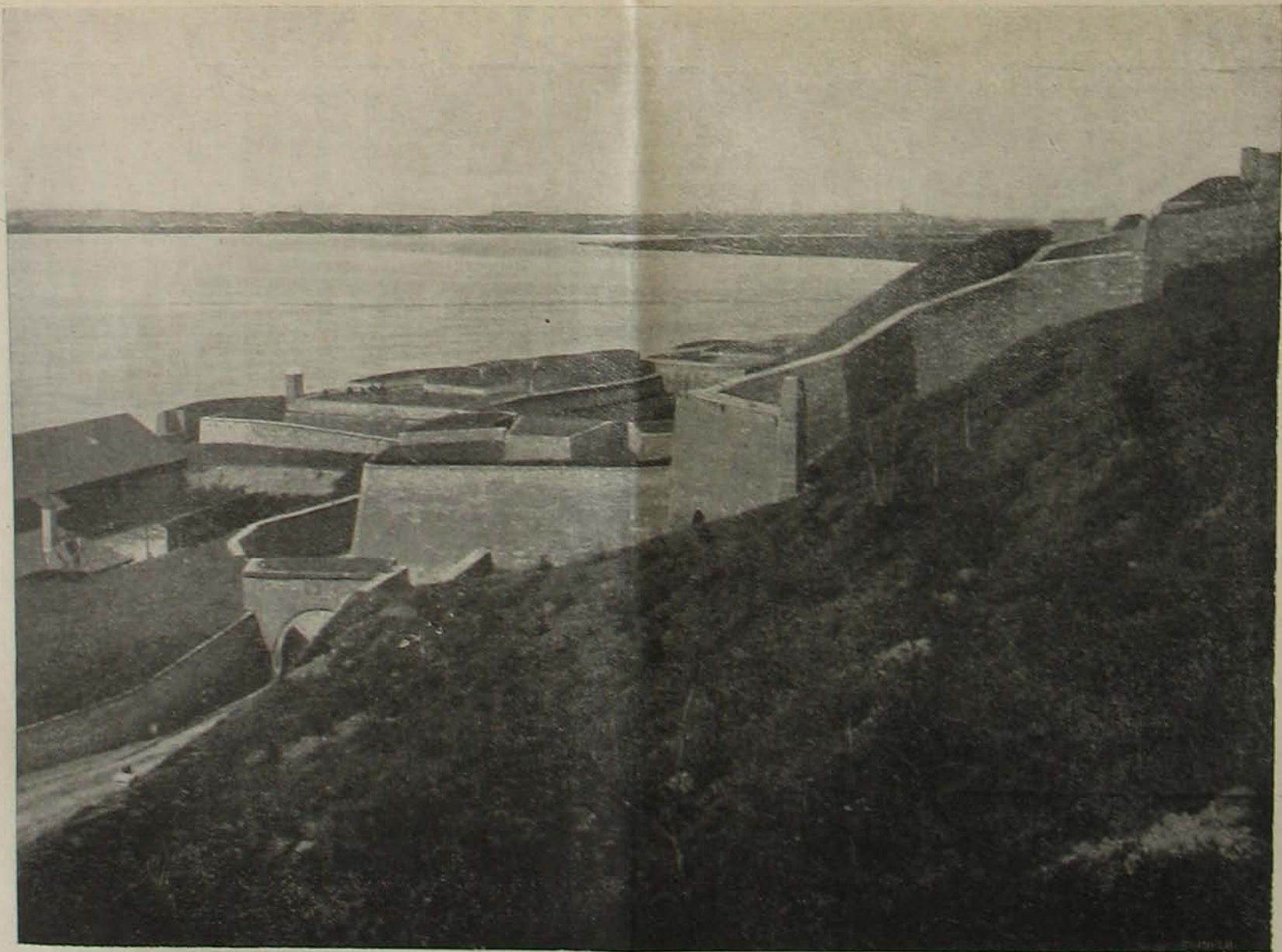
Már hat óra van. A kis leány elálmosodik, nyugodkodik és pityeregve sir utyja után, aki még mindig nem érkezett haza. Az eszony is idogesen várja férjét és aggódva kérdi a honlevő esendőrt, aki maga sem tudja megérteni, hol késik az ő pontos, pedáns őrsparancsnoka? Maneczika már teljesen elálmosodott. Egyideig csak eljártzik a esendőrral, aki ölébe veszi és sok mindenféle kis leánykának való eszesiséget öszefacsog neki, de mindhiába, a kiesike egyre azt hajtogatja: Hol van apuska?

Anyja végre meggyújtja a karácsonyfát. Maneczika így megbámulja, hogy kis szája is tátva marad. Most meglátja a tulipános bölcset, benne a mosolygó képű babát, amely annyira lefoglalja, hogy anyjára sem figyel, aki pedig szorongó szívvél tekintget ki az ablakon és rosz sejtelmektől gyötörve várja távollévő férjét. A esendő is kionsom, kardot köt és végighalad a községben. Hátha így hamarabb jön az őrsparancsnoka?

HA KÖHÖG, HANZHALJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!

mely a legmakacsabb köhögést is azonnal elmúlaltja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz 1 K 20 f. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Bándor gyógyszerész, Nagyváradban.

Reuma, csúsz, kőszvény, mindennemű megfázástól esendő
fájdalmat párszori használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ
Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Bándor gyógyszerész, Nagyváradban.

A belgrádi vár erődítményei. — (Szemben Zimony.)

Hiába várta azt szerető hitvese, derék csendőre, annak másutt akadt dolga! . . .

Mintegy félóra lehetett még a községtől, amikor mögöttük lónyerítést hallottak. Meglepődve fordultak vissza s egy erős ügetésben feléjük jövő lovas vesznek észre. — Hát ezt mi lelte? — kérdi önkéntelenül is az őrmester. Pár pillanat s a lovas utóléri őket. A fiatal legény — felismerve az őrmestert — sietve mondja el, hogy estefelé egy sok tagból álló cigánykaraván állott meg Margit-major előtt. A gazda eltiltotta őket az ottmaradástól, mire a férfiak megtámadták, félholtra verték, berontottak a majorba, feltörték két kamrát s elvittek mindent, ami kezük ügyébe esett. Az elősiető béresekre rálöttek s elvágattak. Ő most orvosért megy, mert a gazda halálán van.

— Csak siessen és szóljon be a laktanyába is! — mondja neki az őrmester. — Mi pedig, fiam, kezdjük elülről!

A legény vágat tovább, a járőr pedig visszafordul. Csendes meghitt otthona, nevető gyermek-szemek, szerető hitves halavány árnykép gyanánt vonul el az őrmester lelki szemei előtt s ő holtrafáradt társával — a béke szent napján — neki indul a sötét éjszakának hitet, bátorságot önteni a csüggedőkbe s megtorolni a gaztettet. . . . Az orvos kocsija nemsokára utóléri őket s éjjel tíz órakor a helyszínén vannak. Röviden megállapítják a szomorú valót s azzal felkapva a kirendelt szekerre, étlen-szomjan neki vágatnak a sötét éjszakának.

Már a harmadik község határában járnak, mire nyomra érnek. Az erdő szélén tanyáznak a cigányok. A ki si a községben marad s a járőr maga mellé véve néhány bátrabb embert, lassan, óvatosan megkerüli a cigánytanyát, amelyet észrevétlenül megközelít. Csendőre négy emberrel az erdő szélét szállja meg, ő maga pedig két emberrel rajtaüt a cigányokon. . . . Sikoltozás, káromkodás veri fel az éj csendjét, amelybe beleszól a vajda puskája s feleletül a csendőr-fegyver éles durranása. . . . A cigányok ijedten menekülnek az erdő felé, ahol a csendőr lefűleli őket, a vajda azonban a küzdőtérén marad. . . . Az őrmester golyója jól talált. . . .

Otthon, a lámpa szelid fényénél egy remegő szívű anya térdel alvó gyermeke bölcsője mellett, mély imába merülve. Férfijéért imádkozik, aki a szent estét halálos veszedelemben tölti el.

Az imának fogantja volt!

1878-ban korán állott be a tél. Karácsonyra vastag hótakaró fedte a földet. Kemény, hideg idő volt. Dacára azonban ennek, a fővárosban nyüzsgő, eleven volt az élet. Egész néptömegek hömpölyögnek fel és alá a fényesen kivilágított széles utcákon. A boltok mind tömve vásárlókkal, akik lázasan igyekeznek beszerezni

még hiányzó szükségleteiket, mert közeledik már az óra, amikor a család a karácsonyfa körül csoportosulva áhítattal ünnepli a Megváltó megszületését. A sok fényes kirakat és az ivlámpák egész tömege szinte vakító, fehér fényt vet az utcákra, melynek képe szinte pillanatilag változik. A város legelölkelőbb negyedében: a főnemesség, a szellem és vagyon árisztokratáinak fényes palotasorai elég látványt nyújtanak az arra baladókknak. Természetszerűleg itt van a legnagyobb forgalom s ennek tulajdonítható az, hogy minden utcasarok tele van virágárusokkal, akik a messze délvidékről hozatott szegfűkkel, rózsákkal, ibolyákkal egész tündérkertté varázsolják át az utczarézt s a boldog halandó, akinek erre is van pénze, nem tudja hamarjában, milyen virággal kedveskedjek szeretteinek e nagy nap estéjén.

E nyüzsgő tömegben fel-alá szalad egy szegényesen öltözött 10—12 évesnek látszó leányka, kinek sovány vállait egy színehagyott, fakó nagykendő takarja s szinte siró hangon kínálja papirból elég ügyesen összeállított virágcsokrát. Már közel két órája van kinn a dermesztő hidegben s eddig még senki sem szólította meg. Kinek is kellenének az ő szegényes papírrózsái, mikor olcsó pénzért illatos rózsacsokrot kapni? . . .

Pedig neki ezt feltétlenül el kell adnia, mert ágyban fekvő anyja különben orvosság nélkül marad! . . . Könny szökik a szemébe, amint anyjára gondol, akit neki kell eltartani. Irigykedve nézi a boldog embertömeget, a nevetgélő sokaságot, a pazar kirakatokat s szemeiből megindul a könnyek árja, amely alápereg sovány arcocskájáról ruhájára, papircsokrára. Érzéketlenül bámul maga elé s amikor egy délczeg, fiatal katonatiszt megszólítja, ijedten szedi össze magát s anyjára gondolva hadarva válaszol.

— Nem adom drágán Tiszt ur! Vegye meg s az Isten is megáldja! Szegény anyámnak kell a pénz. . . . o vosságra! Betegen fekszik otthon fűtetlen szobában. . . . Lázás! . . . Hol lakunk? . . . Messze! Amíg jó atyám köztünk volt, boldogok voltunk, szép lakásunk volt; amióta azonban elment, egyik baj a másikat követi. Jó anyám megbetegedett, házbért nem tudunk fizetni, kilakoltattak bennünket s most egy pinczelakásban huzódtunk meg. Ha nem tudom eladni csokromat, éhen balunk! Vegye meg, kérem szépen! . . .

— Tartsd meg, leánykám, virágaidat, neked ajándékozom karácsonyra; ezen pedig vegyél orvosságot és kenyeret s aztán siess anyádhoz!

A leányka egész kábultan nézi a kezébe csusztatott aranyakat s még mielőtt megköszönhette volna a váratlan nagylelkű segítséget, a bőkezű adakozó már eltűnt a sokaságban. A kis leány hálattelt szívvel tekintett fel az égre s boldogan igyekezett hazafelé. Észre sem vette, hogy egy idegen ur nyomról-nyomra követi.

Volt orvosság, kenyér, fűtött szoba s a nélkülözés

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legutányosabb áron
CHRENTBOU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

A magyar-szerb határról. — A szerb part, szemben Orsovával, a hol állítólag ágyútegeket állítottak fel.

jó időre számüzve volt a pinczelakásból. A leányka ép egy kis rántott levest nyújtott át beteg anyjának, amikor kinyílt az ajtó s egy orvos lépett a szobáskába. Leült a beteg ágya mellé, megvizsgálta s orvos-ságot rendelt, amelyet künn maradt szolgájával rögtön el is hozatott. Egy szatyorból előkerültek a betegnek való ételneműek, végül egy szépen diszitett karácsonyfa, talán ugyanaz, amelyet a kisleány a kirakatban olyan anyira megbámult.

Az asszony halálkódva mondta el szomoru sorsát. Férje asztalos s a gyárban szépen keresett. Be kellett azonban vonulnia s most lennt van Boszniában. Régóta nem irt, talán meg is halt. Félretett garasaik csakhamar elfogytak s ő megbetegedve ágyának esett. Legutóbb nem tudták kifizetni a házbért s így kénytelenek voltak butoraik visszahagyásával ebben a pinceoduban meghuzódni. Amióta ő nem keres, kis leánya tartja el papirrózsáival.

Az orvos megvigasztalta a beteget s többszöri látogatását kilátásba helyezve, eltávozott.

Este nyolcz óra van. Künn az utczán megszűnt a forgalom. Kigyulladnak a karácsonyfák s szelid fényük — habár csak rövid időre is — elfeledtet minden bút, hanátot.

A paradiesommá átváltoztatott pinceoduban anya és gyermeke összetett kezekkel adnak hálát a Mindenható-nak a gyors segítségért s imájukba foglalják ismeretlen jötevőjüket, aki nem volt más mint:

Ófensége, néhai Rudolf trónörökösünk.

Vacsora után voltak. A csendőrök körülülve a nagy asztalt, beszélgettek. Nem várt meglepetésben volt részük, ezt tárgyalták. Az öreg (örsparancsnok) ugyanis meghitta valamennyit a karácsonyfa meggyújtásához s mindenknek jutott valami csekélység, amely — nem az értéke, hanem a figyelmesség révén — rendkívüli örömet szerzett nekik.

A beszé átterelődött lassan egyes tapasztalatokra, élményekre, amelyekben változatos szolgálatunk annyira hővelkedik. Az őrsön legtovább szolgáló csendőr viszi a szót. Teljesen megfoghatatlannak találja azt az esetet, mely vele az őrsön megtörtént, mikor is egy általa már számtalanszor leportyázott őrjáratban annyira eltévedt, hogy őrsére csak két órai késéssel vonult be.

— Rejtély előttem az egész; nem tudom má sem megérteni!

— Mit nem ért fiam? Kérdezi az éppen belépő őrmester.

— Hogyan tudtam a 2. számú őrjáratban eltévedni, mikor annak minden egyes bokrát ismerem?

— Ha jól emlékszem — veszi át a szót az őrmester — csunya esős időhen történt, amikor nehéz a tájékozódás. Talán éppen olyan nehéz, amint az ilyen időben, amilyen most van: hófúvás idején. Elmondok egy hasonló esetet, amely fiatal csendőr koromban velem történt meg; történetesen: karácsony estén.

— Hárman voltunk az őrsön: az őrsparancsnok, egy próbacsendőr, meg én. Csunya fergeteges idő volt s azon imádkoztunk, hogy legalább csak a szentestén lehetnénk békében. Rosszul imádkoztunk! Vacsora közben betoppan egy Isten háta mögötti tót faluból egy kiildöncz s jelenti, hogy X. kis fiát agyonlőtték. Ki, mikor, miért, milyen körülmények között lőtte agyon a fiut, nem tudta megmondani, mert őt utközben találta s beszasztották a laktanyába.

Felszereltünk s a próbacsendőrt otthon hagyva — elindultunk.

Az elérendő község messze volt; előfogatot azonban a nagy hideg miatt nem vehettünk igénybe, mert megfagyunk volna. Nem sokat kerestük az utat, hanem a földeken át toronyirányt egyenesen neki vágtunk a községnek. Egy órája lehettünk már utban, amikor megenyhült az idő s havazni kezdett. Még meg is örültünk az időváltozásnak, csakhogy ezzel is megjártuk. A hegyek közé keveredve ugyanis erős szél keletkezett s az úgy vágta szemük közé a havat, hogy sajgott bele az arcunk.

Örsparancsnokom alig két hónapja volt az őrsön s még nem ismerte olyan jól azt a vad vidéket, mint én, s így teljesen megnyugodott abban a javaslatomban, hogy átvágunk az előttünk levő, nem túlságos meredek hegyi ösvényre, amelyen át egy órával rövidebb lesz az utunk. Kapaszkodva értük el a gerinczet s én azzal biztattam őrsparancsnokomat, hogy azonnal a helyszínén lesziünk.

Tévedtem! Nem ismertem ki magam, nem tudtam merre járunk? Elfogott valami megnevezhetetlen izgalmom, amikor arra gondoltam, hogy letértem a helyes útról s itt rekedünk, kitéve a zord tél borzasztó hidegének. Nem mertem szólni, hanem összeszedve magam egy másik gerincz felé indultam.

— A mögött a gerincz mögött van a község! mondtam a szótlanul utánam jövő őrmesteremnek. Nagyon restalltem a dolgot, de már benne voltam a csávában s nem tudtam, hogyan mászszam ki belőle? Éjjel 11 óra lehetett már s a községnek se hire, se hamva. Moggállottunk, hogy kifujjuk magunkat.

S ekkor, amikor izgalmam már félelemmé fokozódott, egy hang ütötte meg fületem, amelynél biztatóbbat, megnyugtatóbbat sem azelőtt, sem azóta nem hallottam!... Egy harang hívó érezzsava a kietlen sötét éjszakában, amely a hívőket éjféli misére szólította!

Leirhatatlan örömmel siettünk a hang irányába s rövid félóra alatt lenn voltunk a völgyben... egy előttem teljesen ismeretlen községben!

A templomha siető emberek utbaigazítása nyomán azután pont éjfélre értünk utunk végcéljához, ahova a rendes uton legkésőbb 10 órára megérkezhettünk volna.

Betértünk a templomba s nem hiszem, hogy lett volna hívő, aki nagyobb áhitattal hallgatta volna az éjféli misét, mint én!

Váradai József őrvezető siremlékének beszentelése.

Temes megye Németszentpéter községben folyó 60. sz. úton folyt le néhai Váradai József debreczeni szárnybeli volt őrvezető siremlékének az ünnepélyes beszentelése.

Váradai őrvezetőt 1910. évi szeptember hó 6-án délután 10 órakor Bihar megye Berettyószentmárton község szélén, a temető árkában elrejtőzött Vitális Imre többrendbeli gyilkosság és rablással terhelt egyén orvul akkor lötte le, midőn nevezett a lesállásról leváltott járőrt vezette a pihenő helyre. Az őrvezető, biztos találati távolságból arca, nyaka és mellébe kapott durva sörétlövés által leterítve, pár pillanat múlva kiszenvedett a helyszínre, míg a vele volt egyik csendőr: Kunos József súlyosabban megsérült.

A Váradai őrvezető emlékére felállítani szándékolt siremlék költségeire valamennyi kerületnél megindult gyűjtés csakhamar eredménnyel járt, de azt a helyet, hol a merénylet történt, a tulajdonos rideg elzárkózottsága folytán megszerezni és emlékekkel megjelölni nem lehetett. Így a németszentpéteri temetőben állított a bajtársi kegyelet a becsület mezején elhunyt derék altisztnek méltó emléket.

Az ünnepélyes beszentelés a m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által jóváhagyott terv szerint folyt le. Az őrvezető lelki üdvéért tartott istentisztelet után a menet a temetőbe vonult ki. Ott volt a közigazgatási hatóság képviselőiben: Kirillovits Pál tb. főszolgabíró és Scheffer István jegyző vezetésével az egész községi előjáróság, az elhalt szülei, testvérei és nagyszámu rokonsága, valamint a vagyonos alföldi német község derék lakosságának igaz részvét által vonzott apraja-nagyja.

A csendőrséget a rövid alkalmi és buzdító beszédet tartó Hamza Gyula százados, Bászler János főhadnagy, Gábor Péter és Demetrovits Dezső hadnagy és 63 főnyi legénység képviselte.

A tisztelendő Virág Vincze németszentpéteri segédlelkész által tartott lendületes egyházi beszéd elhangzása után a bajtársak és mások által hozott diszes koszorukat rakták le a szépen feldiszipolt, képeink egyikén is látható sírra. Majd az emléket nevezett százados a község érdemes előjáróságának ünnepélyesen átadta s ezzel a kegyeletes ünnepély véget ért.

A jelen számunkban közölt képek eme kegyeletes ünnepély egyes mozzanatairól való felvételek.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A ló tájékozó tehetségéről. (Vége.)

Legtanulmányosabbak voltak „Fatima” nevű magyar félvér kanczámmal végzett kísérleteim. Ha elbocsátottam a kantárszárát, visszanezett, majd, 10—15 méter átmérőjű ivet írva le, visszafordult s egy darabig ugyanazon az uton haladt vissza, a melyen jöttünk. Utután megrövidítette az utat s a kerülőket, melyeket odamenet csináltunk, nem ismételte; így például egyenesen a híd-nak tartott, ha folyó választotta el a kaszárnyától.

A negyedik kísérleti napon már rájött Fatima arra, hogy minden barázdát egy (kocsi vagy ország-) útra torkollik s hogy minden út a városba vezet. Csak az maradt kérdéses, hogy melyik irányban. Ettől fogva Fatima a legközelebbi szántóföldön, mely útjába esett,

irányt változtatott s a barázdán folytatta útját mindaddig, míg egy kocsiútra nem ért; itt többnyire megállt s megszagolta az utat, hogy útjellegéről meggyőződjék, azaz megtudja, hogy a földön végighúzódó útszerű világos sávon meg vannak-e az emberek és lovak nyomai. Azután néhány másodpercig állva, találgatta, hogy „jobbra”-e, vagy „balra” menjen s végül az egyik irányt választotta. A „találgatás” tisztán emberi fogalom ugyan, de nincs szó, melylyel Fatima tájékozódása módját az uton hibeiben jellemezhetném.

A városban egy házat, egy utcaszélsőletet sem ismert meg alakjáról biztosan; valamennyi kaput megszagolta egymásután, akár barnára, akár zöldre, akár fehérré volt festve; sokszor be akart menni idegen, de lószagú házakba. Egyszer bosszabb ideig állott egy major bejárata előtt, mely kissé hasonlított a kaszárnyához, mintha csak fejét törte volna rajta, hogy eze az otthona, vagy nem. Néha eltévedt s minden áron meg akarta találni a kaszárnyát a szomszéd falubau.

A kaszárnya felé való útján Fatima kikerült minden fizikai és pszichikai akadályt, azonban a nélkül, hogy irányt tévesztett volna; kikerült egy széles árkot, egy vasuti vágányt, egy pusztát, melyben ugatott a kutya; néha hozzászegődött más lovakhoz, sőt tehenekhez is és velök akart legelni; a trágyadomb is feltartotta útjában: néhány perczig szaglászva járkált rajta. Így folyvást kompromisszumot kötött különböző ösztönei között.

Térjünk vissza már most annak tárgyalásához, hogy a ló érzékei mennyiben szerepelnek a tájékozódásban. Tapasztalásom eredménye az, hogy a ló, izlőszerve kivételével, összes érzékeit használja tájékozódása alkalmával. Nem is tudnók okát adni, hogy miért mondjon le egyik, vagy másik érzékéről oly nehéz feladat teljesítése közben, minő egy meghatározott hely fölkérése. Azt hiszem, a többi állatfajok is felhasználják összes érzékeiket, mikor a helyes utat keresik; azért hibásak mindazok a föltevések, melyek szerint az állatok egyetlenegy (vagy főképen egy) érzékük, pl. szaglásuk segítségével igazodnának el a világban.

Könnyen megfigyelhetjük a lovon hallása, látása és tapintása használatát; mikor tájékozódni kíván, fülét hegyezi s minden zajra figyel; ha más ló nyerítését hallja, azonnal válaszol; szüntelenül körültekintget, hogy fölismerje azokat a helyeket, melyeken már egyszer járt; patájával érzi meg, hogy kemény ország-uton, köves dülön vagy puha réten jár-e. Csak szagló-érzékének szerepe bomályos még kissé.

Ugy látszik, hogy nem a látás, hanem a szaglás a lónak legfontosabb érzéke. A vad lóról s szabad ménesekben élő lovakról azt mondják, hogy nagyobb távolságra szimatolnak s hogy nyomot követnek, mint a kutya. A vad ló (Brebm és Zell szerint) mindig a szél ellen fut, mert így sohasem kerülhet ragadozó állatok közelébe, melyeknek jelenlétét kiváló szaglásával messziről megérzi. Nagyon valószínű azért, hogy a szabadon élő lovak ismerik a különböző szeleket irányuk, erősségük, bőméréskletük és nedvességük szerint; főképen pedig ismerik a rendszeres napi légáramlatot, melynek ismerete ugyanazt a szolgálatot teljesíti, mint az iránytű.

A szél irányát azonban egész bőrfelületével, tehát tapintó érzékével foghatja fel a ló, valamint fülével, végre szemével is fölismerheti a szél irányát, ha pl. a fölvért por mozgásirányát tekinti. A mennyiben pedig orrával érzi meg a szél irányát, inkább orra nyálkabátyjának tapintóérzeteire, mint szagérzeteire támaszkodik. Szó lehetne még egy hatodik érzékről, az úgy-

nevezett homlokérzékről (frontális vagy orális érzékről), mely még nem eléggé ismeretes, de létezését három különböző oldalról (az anatómia, az emberi s az állatlélektan részéről) állítják, s melynek szerve szintén az orr-üregben, vagy a homloköbölben van. Való, hogy a bazi ló szaglása alapján ismeri fel az embereket és a tárgyakat; de arra, hogy szimatol, vagy hogy nyomot tud követni, nincs bizonyítékom.

Annak eldöntésére, hogy a tájékozódásban a ló minden egyes érzékének minő szerepe van, új kísérleteket ajánlottam. E kísérleteket ugyanegy lóval s oly módon kellene végezni, mint a hogy fentebb közölt kísérleteimet végeztem, azzal a különbséggel, hogy a ló minden egyes érzékének használatát, állatorvos közreműködésével egyenként és egymás után kellene kizárni. Azonban minden egyes érzékeltávolítás nagy türelemmel kell a lovat hozzászoktatni és a kilovaglást csak akkor szabad megkezdeni, ha már egy csöppet sem bántja a lovat az újfajta szerszám.

Ne felejtjük azonban, hogy az érzékek csupán segédeszközök, a lélek segédeszközei s hogy a tájékozódás tulajdonképpen a lélek munkája. A lélek munkájában már fentebb tudatos és öntudatlan elemet különböztetünk meg. A következő kérdés tehát az lesz, hogy minő tudatos szellemi munkát végez a ló, mikor tájékozódik?

Erre a kérdésre könnyű válaszolnunk, hiszen ilyen szellemi munkát végzünk magunk is, ha tájékozódunk. A ló is emlékezőtehetségére, az út egyes pontjainak ismeretére támaszkodik; feladatának megoldásában szellemi energiát, azaz figyelmet fejt ki, s előbbi tapasztalatait felhasználja, vagyis tanul; észreveszi és kijavítja tévedéseit végre egyszerű következtetéseket von, mikor választását meggondolás útján ejti meg.

Sokkal nehezebb az utolsó kérdésünkre válaszolni, mely az öntudatlan lelki munkára vonatkozik. Ezt a kérdést azért kellett fölvetni, mert az állatok rendszeren nem azon az úton térnek baza, a melyen jöttek, a melyet tehát ismernek, hanem a legrövidebb utat, a légyonalat szokták választani; ezt a tehetségüket irányérzéknek hívják. Régebben az a nézet volt elterjedve, hogy az emberek közül csupán a vad népeknek van ilyen irányérzékük; de vadászok, turisták is bizonyították, hogy napi útjuk kiindulópontjának irányát állandóan ismerik. A »Nature« című angol folyóiratban 1873-ban nagy vita keletkezett e tárgyról; végre Howitt és Darwin kimutatták, hogy minden embernek van irányérzéke, mely gyakorlás és figyelem útján nagyon fejleszthető.

Ha megkérdezzük egy gyakorlott vándort, hogyan találja fel a helyes utat, azt feleli, hogy az odamenet végzett összes fordulatokat fejében tartja. Darwin »öntudatlan számításnak« nevezte ezt a lelki működést és Reynaud »ellenlábás-elméletnek« (la théorie du contrepied) hívta a szóban levő föltevést. Ezenkívül Darwin azt gyanította, hogy az agyvelőnek valamely része a tájékozódás céljaira van rendelve; ma általános az a nézet, hogy a nagy agyvelő motorikus tájékában történik a megtett útnak illetlen lajstromozása.

Térbeli viszonyokról való ismereteink többnyire öntudatlanul szívárognak lelkünkbe s ha nem számítjuk azt a néhány kivételen esetet, mikor ezt a tudásunkat megerősített gondolkozással, vagy mesterséges úton (asszociációs kísérlettel, bipnózással, lélekelemzéssel) a tudat színvonalára emeljük, azt mondhatjuk, hogy térképzeleteink ép oly öntudatlanul vezetnek bennünket, a mily öntudatlanul szereztük őket. Ezt a jelenséget egy közönséges példával világíthatom meg: Ha éjjel jövünk haza s nem akarunk világosságot gyújtani, végig-

megyünk lakásunkon a nélkül, hogy minden szobánk hosszát, azután a következő ajtóhoz vezető irányt s a kilincs magasságát mérnünk vagy akár csak becsülnünk is kellene; mégis öntudatlanul »eltaláljuk« a távolságot, az irányszöveget s a magasságot épen úgy, a mint öntudatlanul, azaz szándékos figyelem nélkül sajátítottuk le őket. Izmaink és idegeink emlékezése gyakran végzett mozdulatokra biztosabban vezérel bennünket, mint a számlálás és becsülés összetettebb, tudatos munkája.

Ne csodálkozzunk tehát rajta, hogy a ló, mely magasabb munkát nem ismer, az alsóbbrendűt jobban végzi, mint az ember.

Vizsgálódásunk eredményét összegezve azt mondhatjuk, hogy a ló tájékozódásának megítélésében még három kérdés vár tisztázásra, és pedig: az egyes érzékek szerepe, a helyzeti érzetek keletkezése és az irányérzék. Míg e kérdések elseje azzal a kísérlettel, melyet fentebb ajánlottam, megoldható, addig a másik kettő a lélektan nehezebb kérdései közül való, s azért megoldásuk okvetetlenül megkívánja a tudomány főmódszerének, az önmegfigyelésnek alkalmazását. Alig hibetó, hogy az állatpszichológiának az ő nehezebb módszereivel sikerüljön s emberpszichológust e kérdés megoldásában megelőzni. Épen ezért a tájékozódás kérdésének nagyobb haladása nem állaton, hanem emberen végzett megfigyelésektől és kísérletektől várható.

KÉPEINKHEZ.

A magyar-szerb határról.

Más körülmények között nincs itt valami feltűnően különös látnivaló. Rendes napi forgalom, többféle közlekedés és az ezek feletti szorgos felügyelet mind a két oldalon. Most azonban, az osztrák-magyar-szerb konfliktus kiélesedése alkalmából érdekessé, titokzatosává vált itt minden; mindenben különlegességet, feltűnőt igyekeznek felfedezni. Pedig nincs ott feltűnő semmi, sem az egyik, sem a másik oldalon.

Ebből az alkalomból mutatjuk be képeink egyikén Belgrádot, a szerb királyság fővárosát, a bazánk történetében is sokat emlegetett Nándorfehérvárt. Sok tűzpróbát kiállott, sokszor lerombolt, de mindannyiszor újjáépített erődítményeivel ott fekszik e város a Szávának a Dunába való torkolatánál. A város és környéke területén minden talpalatnyi helyet embervér öntözött itt a törököknek a magyarokkal, osztrákokkal s végül a szerbekkel folytatott évszázados harcaiban.

Erődé Dusán István szerb király és császár emelte Belgrádot 1343-ban. Kevésbé később már a magyarok elfoglalták s 1382-ig birtokukban tartották. Ekkor visszazállott Szerbiára, de Brankovics György szerb fejedelem 1433-ban lemondott róla Zeigmond magyar király javára, a ki a város erődített részét, mivel a gyakori török támadásoknak épen középpontjába esett, még jobban megerősítette. Ezek daczára 1521-ben mégis II. Szolimán szultán kezére került és egyhuzamban 167 éven át tartozott a török birodalomhoz. Ezután több mint 50 éven át hol a mienk, hol a törököké volt Belgrád, míg az 1739-ben kötött belgrádi béke értelmében, a Duna inuenső partján vele szemben fekvő Orsovával együtt a törökök birtokába ment át és Belgrád, kevés megszakítással, egészen 1867-ig török fennhatóság alá is tartozott, a mikor is III. Obrenovics Mihály hercegnak, Szerbia akkori fejedelemének lón átadva s azóta fővárosa és erődített helye a szerb királyságnak.

Erődítése azonban már elavult s nem igen felel meg a mostani követelményeknek, úgy, hogy — általános vélemény szerint — egy rendes ostromnak csak rövid ideig lenne képes ellentállani.

HIREK.

Halálos kimenetelű támadás. Kosineczky Kristóf zalaeszkai örebeli őrsvezető cz. őrmestert december 8-án az ungmegyei Vámoslucskán egy Janák Pnkanics János nevű kivándorlási zugügynök, mert az őt elfogni akarta, forgópisztolyal megtámadta. Kosineczky őrsvezető cz. őrmester támadója ellen, a midőn az forgópisztolyát reá lövésre emelte, egy lövést intézett és azt jobb hónalján találva, életveszélyesen megsebesítette. Janák Pnkanics János aznap este kilencz órakor lakásán meghalt.

Rablási kísérlet. A szabolcsmegyei besztereczi határban levő Székelytanyán, december 6-án délután Groszberg Eliás bérlőt a lakásán négy ismeretlen alakos rabló fegyverrel megtámadta és — annak pénzét követelve, — késszurásokkal bal vállán és jobb keze mutatóujján megsebesítette. A rablókat további vérengzésükben a gazdája védelmére elősiető Virág István kerülő akadályozta meg, kinek a menekülő rablók egyike menekülés közben balkeze mutatóujját szintén megvágta. A rablók utáni nyomozást a kótaji őrs legénységével Kiss József járásőrmester, kemeesei őrs- és járásparancsnok folytatja, ki az eddigi nyomozás folyamán összegyűjtött adatok alapján egy a rablási kísérletben alaposan gyanúsított egyént már elfogott, a többinek elfogása pedig folyamatban van.

KÜLÖNFÉLÉK.

A drágaság Angliában. Egész Anglia ipari termelői és fogyasztói jajgatnak: amazok a gyártás, ezek az iparcikkek rendkívüli megdrágulása miatt, a mely szinte elviselhetetlen arányokat kezd ölteni. Imenéhány példa: a zongoráknál az áremelkedés egy év alatt 12%, a butoroknál 14%, fürdőberendezéseknél 25%, az evőeszközöknél 15%, a szövött árúknál 10%, a kazánoknál 8%, a téglánál 14%, a vasúti mozdonyoknál 30%. A gyárosok szerint a munkabérek emelkedése, a kötelező munkásbiztosítás, továbbá a nyersanyagok árának emelkedése minden ipari üzemet megdrágít. A gyárak évi költségvetésében átlag 10—15 százalékkal nagyobb a kiadás, mint tavaly. Az általános drágaság következménye természetesen az, hogy a fogyasztók megszorítják szükségleteiket: kevesebbet vásárolnak és e miatt sok gyár veszteséggel dolgozik, minden kiltás nélkül

arra, hogy a helyzet kedvezőbbre forduljon. Az angol kereskedelmi minisztérium már foglalkozik a nyomasztó drágasággal, a melyen mégis segíteni kell valabogy, mert az angol kivitelt is veszélyezteti.

A fekete gyémánt. A fekete gyémánt úgy érték, mint alkalmazása tekintetében a tulajdonképeni gyémánttól nagyon különbözők. A fekete gyémánt jegezesedett, gyémántszerű fényű és sokszor a valódi gyémántot fölülmuló keménységű ásvány. Igen törekeny; az ütést nem állja, ellenben a legerősebb dörzsölés sem árt neki. Nagyobb mennyiségben csak Braziliában fordul elő, a hol a folyó-medrekben az iszap alatt, vagy a meder agyagrétegeinek fölületén, sőt a partszakadékokban is található. Leggyakoribb Babia és Minas-Geraes tartományokban. A gyémántmező Braziliában az állam tulajdona, mely bérbé adja, azonkívül a termelést bizonyos kiviteli adóval terheli. Hogy a fekete gyémánt lelőhelye nincs a valódi gyémánt lelőhelyéhez kötve, ezt igazolja az a körülmény, hogy Délafrika gazdag gyémántbányái fekete gyémántot nem termelnek. A brazíliai fekete gyémánt nagysága igen különböző. A legnagyobbat 1895. évben találták, súlya 3075 karat volt és rendkívül nagy áron adták el. Könnyebb értékesíthetés okából a nagyobb köveket 1—3 karatos darabokra törlik, mely művelet azonban igen kockázatos, mert a fekete gyémántnak basadó lapjai nem lévén, igen sokszor értéktelen szilánkokká porlik. 1—3 karatos gyémántért New-Yorkban 40—72 koronát adnak, az ár egyébként a kő formája szerint különböző. A hol a legkeményebb aczélfuró megtagadja a szolgálatot, oda a fekete gyémánt a kopás legkisebb jele nélkül behatol, azért furóra, fűreszre, gyalura, továbbá vésőmunkánál, drágakőre és kemény fémekre való rajznál nagy sikerrel alkalmazzák. A fekete gyémántot legújabbban a hegyek és sziklák furására használt úgynevezett gyémántfuró végére teszik. Azelőtt erre a célra igazi gyémántot használtak, de ez hamar elkopott, míg a fekete gyémánt aránylag sokáig eltart. Mivel pedig az alagút-furás mindgyakoribbá válik, a fekete gyémánt ára jelentősen felszökött.

Szerkesztői üzenetek.

510. Miután szolgáltilag jelenik meg a postán, a kalap nem vesendő le.

Harinat. Kérvényét szolgáltilag nton torjessze fel.

Sz. J. K. Csak tometkezési járulékra van igénye.

1888 B. Gy. Bizonytalan.

K. esendőr. Csendőrségi egyének nem lesznek felvéve.

Tiszaparti. Illetékes.

116. Névtelen levelekre nincs válaszuk.

Bodrogköz. Miután az előjáró szárnyparancsnoksága ebben a kérdésben már döntött, nem adhatunk felvilágosítást.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecsére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek elintézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Oly lakarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegét nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. U alványok, intézővények és chequek beszedését elvállaljuk igen mé sékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyezettnek:

1913 január 1-ével:

Deáky Ignác, III. számú csendőrkerületbeli járás-örmester, jászpatii őrsparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez, Szentlőrinczre;

Antal Imre, I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, krasznai járásparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez, Nyárádszeredára;

Schnobel István, IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, tornai járásparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez, Mohácsra.

Kinevezettek:

1912 december hó 1-ével:

csendőr járásörmesterekké:

Csölle András	örmester (1. rangszám) az V.,
Bordos Ferencz	" (2. ") az I.,
Baranyi András	" (3. ") a VI.,
Pétervári István	" (4. ") az V.,
Medgyesfalvi József	" (5. ") az I. és
Antal Lajos	" (6. ") a VII. sz.

csendőrkerület állományában.

Előléptettek:

1912 november hó 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Palatka Áron őrsvezető cz. őrmester, *örmesterré*; továbbá

Erdélyi János, Szilágyi Miklós, Tompai Menyhért és Király János csendőr cz. őrmesterek, *orsvezető cz. őrmesterekké*.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A III. osztályu tiszti katonai szolgálati jellel elláttatott:

polyáni Boldizsár András százados, a II. számú csendőrkerületnél, 1912 december 14-ével.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Zsoldos József, őrsvezető cz. őrmester, 1912 november 19-én, Szalai József őrsvezető cz. őrmester, 1912

november 24-én, Lőrincz József II. csendőr, 1912 nov 25-én és Mátyus János csendőr, 1912 november 26-án:
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Jeles István csendőr, 1912 november 20-án;
a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Gáspár István őrsvezető cz. őrmester, 1912 december 2-án, Nagy Sándor III. őrsvezető cz. őrmester és Nagy Antal csendőr, 1912 december 15-én, Németh Lajos I. őrsvezető cz. őrmester, 1912 december 26-án.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Mészáros István I., Herke József őrsvezető cz. őrmesterek és Orosz Miklós csendőr 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Mánya Tivadar próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 146.851/VI—a. számú engedélye alapján vezetéknevét «Molnár»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Bíró György őrsvezető cz. őrmester, Nyilas Katalinnal, 1912 november 17-én, Szilágygyalfalun.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Apró Sándor csendőr cz. őrmester, Bagoly Etellel, 1912 november 23-án, Szolnokon.

Hegyi Ernő őrsvezető cz. őrmester, Sass Idával, 1912 november 16-án, Dunabökényben.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Kalmár Imre őrsvezető cz. őrmester, Talos Karolinával, 1912 november 21-én, Balatonfüreden.

Tomik István csendőr cz. őrmester, Szőke Erzsébettel, 1912 november 16-án, Szekszárdon.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papírossal bevonva — ajánl!

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

1913. évre szóló előjegyzési naptáraink megjelentek, azokat minden rendelőknek ingyen küldjük meg, a rendelések sorrendjében.

A Csendőrségi Rendeleti Közlöny, egyes számatnak gyűjtésére szolgáló fedéltáblát szíves figyelmébe ajánljuk. — Ára 50 fillér.

Finom minőségű téli keztyűk, hósapkák, nemkülönben mindenféle felszerelési cikkek raktárunkon készletben vannak, azokból kívánatra választás céljából szívesen küldünk. Bármilyen cikket a legnagyobb készséggel beszerzünk és megküldjük.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.